

Redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av påtalade brister

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Stockholms kommun under våren 2016. Tillsynen har avsett det samlade ansvarstagandet för utbildningen inom skolformerna gymnasieskola och gymnasiesärskola (dnr 43-2015:10070 och 10072).

Skolinspektionen har förelagt Stockholms stad att senast den 3 februari 2017 redovisa vilka åtgärder som vidtagits för att avhjälpa påtalade brister.

Huvudmannen redogör nedan för de åtgärder som är genomförda och som kommer att genomföras utifrån Skolinspektionens konstaterade brister, för båda skolformerna, inom områdena

1. förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna och
2. utvecklingen av utbildningen vid skolenheterna

1. Förutsättningar för utbildningen vid skolenheterna i gymnasieskolan

Skolinspektionen bedömde att följande åtgärder behövde vidtas för att avhjälpa bristen inom gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Utveckla rutiner för anmälan av kränkande behandling på huvudmannanivå, det vill säga:

- a. utforma ett rapporteringssystem där inträffade händelser kan rapporteras av rektorer och sammanställas till utbildningsnämnden,
- b. säkerställa att samtliga rektorer har kunskap om anmälningsskyldighet av kränkande behandling

Utdrag ur utbildningsnämndens verksamhetsplan 2017

Utbildningsnämnden fattade den 15 december 2016 beslut om verksamhetsplanen för utbildningsnämnden år 2017. Nedanstående utdrag berör frågan om trygghet, studiero och anmälningar.

Uppdragen kommer att närmare specificeras i gymnasieavdelningens egen verksamhetsplan för 2017 där det

också kommer att anges vem som är ansvarig. Resultaten kommer att följas upp i 2017 års verksamhetsberättelse.

”Stockholms skolor ska präglas av förtroende och respekt mellan elever och vuxna. Trygghet och studiero i en god lärmiljö är en förutsättning för utveckling och lärande. Skolorna ska arbeta aktivt med och ha tydliga rutiner i sina planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Vid Skolinspektionens regelbundna tillsyn av stadens skolverksamhet framkom som gemensamt för de olika skolformerna att det finns brister i arbetet mot kränkande behandling. Från den 1 januari 2017 träder förändringar i diskrimineringslagen i kraft vilka innebär nya krav om aktiva åtgärder. För att kunna vidta åtgärder för att förhindra diskriminering och kränkande behandling i framtiden behöver huvudmannen systematiskt hålla sig informerad om vad som händer i verksamheterna. Förvaltningen kommer därför att arbeta med flera olika insatser för att förbättra arbetet med aktiva och förebyggande åtgärder samt med tryggheten och studieron i skolorna, till exempel ska förenklade rutiner och system för hur rektorer ska rapportera anmälningar om olika typer av kränkande behandling till huvudmannen tas fram.” (sid 26)

Utforma ett rapporteringssystem

Sedan Stockholms stad fick del av Skolinspektionens beslut har flera åtgärder vidtagits. Stockholms stads kvalitetsarbete löper per kalenderår. En åtgärd var därför att se till att det i nästa års verksamhetsplanering fanns aktiviteter för att åtgärda bristerna. Samtidigt påbörjade utbildningsförvaltningen arbetet med att ta fram bättre fungerande rapporteringssystem.

Rektorerna har efterfrågat ett digitalt rapporteringssystem som skulle underlätta rapporteringen. Utbildningsförvaltningen har därför arbetat med att ta fram och beställa ett digitalt system för anmälningar om kränkande behandling. I ett sådant system är säkerhetsaspekten av största vikt. Rapporteringssystemet är tänkt som en modul som läggs till stadens incidentrapporteringssystem för händelser, skador med mera som rapporteras mot bakgrund av arbetsmiljölagstiftningen. Det innebär rent praktiskt att rektorer, efter en incident på en skola, endast behöver logga in i *ett* system vilket kommer underlätta för dem och därmed ge ett bättre underlag för analys. Syftet är att öka möjligheterna till att följa upp ärenden, att enklare få fram statistik samt att minska administrationen av

dessa ärenden. Under 2017 kommer förvaltningen att jobba vidare tillsammans med företaget som ska leverera den nya anmälningsmodulen om den närmare utformningen. Systemet kommer dock inte finnas på plats förrän tidigast till läsåret 2017/2018.

I avvaktan på ett fungerande säkert digitalt system har staden tagit fram en ny blankett för anmälningar om kränkande behandling. Till anmälningsblanketten har även ytterligare blanketter tagits fram för den vidare utredningen på skolan. Blanketten har lagts ut på intranätet, enkelt sökbar, från och med terminsstart våren 2017. Anmälningarna ska skickas in till utbildningsförvaltningen och kommer att sorteras i särskilda digitala brevlådor av registrator, en för grundskoleärenden och en för gymnasieärenden.

Inför de halvårsvis återkommande resultatdialogerna med rektorerna kommer en sammanställning av anmälningarna göras för att diskuteras och eventuellt åtgärdas. Gymnasiecheferna är ansvariga för att följa upp att rektorerna på skolenheterna anmäler kränkningar och för att följa upp eventuella brister på skolor. En sammanställning och analys av anmälningarna kommer att göras av huvudmannen inom ramen för stadens kvalitetssystem, dels i tertialrapport två och dels i den årliga verksamhetsberättelsen. En första utvärdering av den nya blanketten och rapporteringarna kommer att göras av gymnasieavdelningen i juni 2017.

Säkerställa kunskapen om anmälningsskyldigheten

Rektorerna har sedan länge haft skyldighet att rapportera förekomst av kränkande behandling på sina skolor till huvudmannen. Stockholms stad har även haft ett system för detta. Några rektorer har rapporterat till huvudmannen på därför avsedd blankett enligt gällande rutin men många har inte gjort det på ett korrekt sätt.

För att implementera den nya blanketten och påminna om att alla rektorer ska anmäla kränkande behandling till huvudmannen kommer förvaltningen att genomföra ett antal aktiviteter. Samtliga gymnasiechefer kommer på möten i januari att informera om att det nu finns en ny blankett och att rektorer ska anmäla kränkningar. Den 27 januari 2017 kommer samtliga rektorer i mindre grupper att informeras om den nya blanketten och tillsammans med skoljuridisk kompetens diskutera vad som ska anmälas. Allt i syfte att få en gemensam syn i fråga om vilka händelser som ska anmälas vidare

till huvudmannen. Detta arbete kommer att följas upp av gymnasiedirektören.

2. Utveckling av utbildningen vid skolenheterna

Skolinspektionen bedömde att följande åtgärder behövde vidtas för att avhjälpa bristerna i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan.

Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet för **introduktionsprogram** och för **gymnasiesärskolan** på huvudmannanivå, det vill säga:

- a. följa upp introduktionsprogrammets och gymnasiesärskolans resultat i relation till de nationella målen,
- b. analysera vad som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen,
- c. besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder för ökad måluppfyllelse, och dokumentera de beslutade åtgärderna.

Stockholms stads kvalitetsarbete

Stockholms stad använder ett integrerat ledningssystem, ILS, för ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi. ILS och verktyget ILS-webb används av stadens nämnder och styrelser för att planera, följa upp och utveckla verksamheterna. Med hjälp av systemet och verktyget arbetar staden med gemensamma begrepp och en gemensam metod för ledning och uppföljning av verksamheterna. Skolorna ska också dokumentera sitt kvalitetsarbete i ILS. Varje skola skriver en verksamhetsplan per kalenderår som sedan följs upp i september. Resultatet ska efter analys dokumenteras i en verksamhetsberättelse. Uppföljning av skolans måluppfyllelse sker även genom så kallade resultatdialoger mellan lärare, rektorer, gymnasiechefer samt gymnasiedirektör.

Som stöd för kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå får skolan olika underlag; resultatet från elevenkäten, betygsstatistik för första och andra läsåret, skolenhetsblad med samlad statistik kring måluppfyllelsen för eleverna (resultat nationella prov, frånvaro, antal betyg per elev på introduktionsprogrammen, elevrörelser med mera) samt vartannat år resultat av den så kallade Stockholmsenkäten.

verksamhetsplanering (VP) för 2017 beslutades, som nämnts ovan, i december och skolorna ska redovisa sina verksamhetsberättelser (VB) och ha sina nya verksamhetsplaner klara 31 januari. Gymnasieavdelningens verksamhetsberättelse för 2016 och planering för nästa år är för närvarande under utarbetande. Verksamhetsplanen för 2017 bygger på de analyser som gjorts av resultaten.

Utdrag ur utbildningsnämndens verksamhetsplan 2017

När det gäller kvalitetsarbetet så framkommer av utbildningsnämndens VP bland annat att förvaltningen under året ska utveckla och tydliggöra resultatdialogerna, till exempel genom att större fokus läggs på prioriterade områden. Inom gymnasieskola och gymnasiesärskola ska självskattningsfrågor utvecklas till samtliga rektorer om nuläget i det egna systematiska kvalitetsarbetet. Resultatet från självskattningsfrågorna ska användas i gymnasiechefernas resultatdialoger och uppföljningsarbetet med rektorerna.

Riktade insatser för att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet ska även genomföras inom gymnasieskolans introduktionsprogram och gymnasiesärskolan. Med stöd av nya brukarenkäter och uppföljning av elevernas individuella studieplaner kan underlagen för uppföljning utvecklas. Syftet är att stärka enheternas förmåga att sätta uppföljningsbara mål.

För att säkra att förvaltningen har överblick över alla skolor, behövs ett väl fungerande statistik- och analysverktyg.

Utbildningsförvaltningen ska därför fortsätta med utvecklingen av stadens system för att synliggöra och presentera resultat för gymnasieskolan under 2017.

Följa upp resultaten

Huvudmannen arbetar ständigt med att utveckla kvalitetsarbetet. De brister som Skolinspektionen fann var kända av huvudmannen och olika åtgärder var tänkta att genomföras. Ytterligare insatser, utöver de redan påbörjade, med anledning av Skolinspektionens kritik kommer att vidtas under 2017.

Gymnasiedirektören har i november 2016 gett två uppdrag till gymnasiecheferna för 2017 när det gäller kvalitetsarbetet på introduktionsprogrammen och inom gymnasiesärskolan. De ska identifiera utvecklingsområden för ökad måluppfyllelse på

skolenhetsnivå. Vidare ska de utveckla och förankra kvalitetsarbetet och ge sina respektive rektorer stöd i de givna planerings- och uppföljningsdokumenten, det vill säga i tertialrapport 2, VB och VP.

Resultaten både på introduktionsprogrammen och i gymnasiesärskolan följs bland annat upp i brukarenkäter. Huvudmannen har tagit fram riktlinjer för hur elever på introduktionsprogrammen ska kodas i det nya digitala elevadministrativa systemet, efter en analys av problem med att avläsa resultaten. Det innebär att det kommer att bli lättare att följa elever i systemet och avläsa resultaten i gymnasieintygen.

Vidare har huvudmannen under året utrett genomströmningen inom introduktionsprogrammet språkintröduktion. Alla elever i Stockholms stad tas först emot på en gymnasieskola för bedömning, kartläggning och utbildning i främst svenska. Eleverna söker sedan vidare till andra gymnasieskolorna som anordnar språkintröduktion. Det är denna organisation och framförallt hur övergången till de andra skolorna har fungerat som har utretts. Analysen av resultaten av denna utredning kommer att leda till nya uppdrag i VP.

Huvudmannen planerar bland annat att ha arbetsseminarier med rektorerna om introduktionsprogrammet programinriktat individuellt val. Dels om övergången till de nationella programmen och dels för att följa upp och förbättra arbetet med elevernas individuella studieplaner. Vidare har huvudmannen jobbat vidare med att stärka enheternas arbete med uppföljningsbara mål för sina introduktionsprogram. De ska sedan läggas in i stadens ILS-system.

Huvudmannen har tagit fram kvalitativa frågor som ett urval av skolenheter ska svara på i sin verksamhetsberättelse för 2016.

- Hur förbereder skolenheten eleverna inför avslut på skolan?
- Samarbetar ni med andra aktörer/insatser till stöd för en bra vidaregång? I så fall, beskriv på vilket sätt.
- Hur utvärderar skolenheten elevernas vidaregång till stöd för eget utvecklingsarbete?
- Vilka är de två främsta utmaningarna i arbetet med att stödja elevernas vidaregång?

Under 2017 kommer en utvärdering att göras av en av skolenheternas organisation av introduktionsprogrammen och mer fördjupat angående organisationen av preparandutbildningen.

När det gäller gymnasiesärskolan har skolorna fått i uppgift att ta fram uppföljningsbara mål i sina respektive verksamhetsplaneringar för 2017. Huvudmannen har även ställt kompletterande frågor till skolenheterna som de ska svara på i sina respektive verksamhetsberättelser. Gymnasiecheferna är ansvariga för att se till att frågorna besvaras och följs upp.

Nedan ett urval av frågor som har ställt till gymnasiesärskolorna.

- Har skolenheten möjliggjort för elever att läsa kurser enligt gymnasieskolans ämnesplaner eller ämnesområden på individuellt program?
- På vilket sätt förbereder skolenheten eleverna inför avslutet på skolan och övergången?
- Vilka är de två främsta utmaningarna i arbetet med att stödja elevernas övergång?
- Beskriv och analysera övriga utmaningar för ökad måluppfyllelse.
- Har skolenheten möjliggjort för elever på individuellt program att läsa ämnen på gymnasiesärskolans nationella program?

Eftersom det saknas nationell statistik när det gäller resultat från det individuella programmet har Stockholms stad i samarbete med Göteborg och Malmö stad samt Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) påbörjat ett arbete med att ta fram jämförbara faktorer för detta ändamål. Elevens kunskaper bedöms i relation till kravnivåerna i ämnesområdesplanerna. Bland de elever som går i gymnasiesärskolan finns stora skillnader. När läraren ska bedöma elevens kunskaper i förhållande till kravnivåerna, behöver han eller hon därför utgå ifrån elevens förutsättningar. Följande frågor ska ställas till skolorna:

- Vilka slutsatser drar ni av det sammanställda resultatet av kravnivåerna?
- Hur dokumenterar ni elevernas lärandeprocesser?
- Vilken typ av dokumentation behöver ni för att det ska bli möjligt att följa upp och utveckla undervisningen?

Elevenkäten för eleverna på de nationella programmen i gymnasiesärskolan ska utvecklas under 2017 för att bättre passa målgruppen och för att få fram bättre resultat.

Analysera resultaten och identifiera utvecklingsområden

Som nämnts ovan kommer skolenheternas resultat i första hand att följas upp och analyseras i resultatdialoger. Denna analys kommer att fördjupas och leda till nya uppdrag i verksamhetsplaneringen för gymnasieavdelningen.

Det finns i dag omfattande material som stöd för analyser, både kvantitativa och kvalitativa. Resultaten analyseras på gymnasieavdelningen men detta arbete ska utvecklas med en tydligare och samlad dokumentation. Huvudmannen kommer i slutet av 2017 att samla in, dokumentera och analysera resultaten för de olika introduktionsprogrammen och gymnasiesärskolan mer strukturerat. En ny modell/verktyg för sammanställning av resultaten kommer att tas fram under februari.

Gymnasieavdelningen kommer att avsätta arbetsdagar för att pröva modellen/verktyget och göra analyser av resultaten i juni 2017. I december 2017 kommer ytterligare dagar att avsättas för mer fördjupade analyser av resultaten som kan ligga till grund för nya uppdrag och åtgärder.

Utvecklingen av kvalitetsarbetet och mer specifikt hur analyserna och uppföljningen ska göras kommer att beskrivas i gymnasieavdelningens VP som för närvarande är under utarbetande.